

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Causalitas effectiva scientiæ visionis adstruitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

11. *Authoritates pro causali propositione, ideo erunt creaturæ, quia DEUS scit.*
12. *Eadem causalis est Doctoris Angelici.*
13. *Authoritas Origenis in oppositum soluta à S. Doctore.*
14. *Alia authoritates ex SS. PP. exponuntur.*
15. *Explicantur textus S. Doct.*
16. 17. *Est paritas, sed non adæquata inter scientiam DEI, & artificis creati.*
18. *Scientia visionis non supponit objectum.*
19. *Quomodo decretum efficax habeat existentiam pro objecto?*
20. *Non sequitur, DEUM esse causam malorum.*
21. *Neque sequitur tolli libertatem arbitrii.*

§. I.

Divisio in scientiam simplicis intelligentiæ & visionis.

1. **C**elebris est divisio divinæ scientiæ, quæ absque tali qua intrinseca virtuali distinctione ex parte formalis objecti (sive quæ servans rationem attributi) tantum extrinsecè & connotativè ex parte materialium objectorum dividitur in scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis: quantum illa est scientia divina ut terminata ad quidditates possibles, constitutas extra statum actualis existentiæ. Visionis dicitur eadem divina scientia, prout terminatur ad res ut habentes conjunctum exercitium existendi sive in propria, sive in aliena mensura æternitatis.

2. Hanc divisionem assero esse adæquatam, utpote delumptam ex membris contradictoriè oppositis, quæ medium non admittunt. Aut enim objecta sunt habitura existentiam, & sic terminant scientiam visionis, aut non sunt habitura existentiam, & sic terminant scientiam simplicis intelligentiæ.

3. Ceterum proprietas scientiæ visionis est, quod sit intuitiva, uti e contra simplicis intelligentiæ, quod sit abstractiva. Ratio est, quia per hoc nomina intuitiva distinguitur ab abstractiva, quod illa terminetur ad objectum ut extra causas existentes, & præsens in aliqua duratione, ut enim S. D. q. 2. d. v. a. 3. ad 2. *visio addit supra simplicem cognitionem aliquid extra genus notitiæ, quod est existentia rei*: Atqui sola scientia visionis terminatur ad objecta existentia, sibi que in mensura æternitatis præsentia; non autem scientia simplicis intelligentiæ: ergo illa est scientia intuitiva: (ex quo capite etiam vocatur scientia visionis) non autem illa.

His positis controversitur: cuius ex modo expositis scientiis competat efficacia causandi, an illi, quæ dicitur scientia simplicis intelligentiæ, vel potius alteri, quam vocamus scientiam visionis. quæ quidem controversia magni ponderis est in ordine ad sequentes questiones elucidandas. & pro scientia simplicis intelligentiæ pugnant Alenius, Richardus, & plerique Recentiores; pro scientia visionis schola Thomistica.

§. II.

Causalitas effectiva scientiæ visionis adstruitur.

CONCLUSIO. *Esti scientia simplicis intelligentiæ (i. e.) remotè & mediare quasi in actu*
R. P. Metzg. Theol. Schol. Tom. I.

primo (2.) & directiva rerum causa dici possit: (3.) scientia tamen, quæ DEUS in actu secundo res omnes efficit, non est scientia simplicis intelligentiæ, sed visionis. Tam prima, quam secunda pars ostenditur ratione S. Doct. scientia divina ita se habet in mente divina, sicut ars in mente artificis: sed ars in mente artificis prout antecedit determinationem propriæ voluntatis ad opus, ita tantum est causa artefactorum virtute & in actu primo, concurret quoque directivè ad opus artificiarum, ostendendo finem, & exhibendo ideam operis: ergo scientia divina ut antecedit Decretum voluntatis divinæ, sic est causa rerum directiva, & in actu primo.

Tertiæ partis ratio est primò. Illa scientia est causa rerum, quæ sequitur decretum divinæ voluntatis: atqui sola scientia visionis, non verò simplicis intelligentiæ, sequitur & præsupponit decretum divinæ voluntatis: ergo sola scientia visionis, non autem simplicis intelligentiæ scientia est causa rerum. Major est S. Doct. in 1. dist. 39. a. 1. ad 5. dicens: *esse suum (DEI) non subjacet libertati voluntatis, sicut scire operativum creaturæ*. Et a. 3. ad 1. *scire Divinum respectu futurorum est subiectum libertati voluntatis*.

Constat etiam ex duplici capite: primò, quia scientia quæ est causa rerum, est scientia libera, cum DEUS nihil necessariò ad extra operetur: sed scientia libera supponit decretum voluntatis divinæ, seu primum liberum, & rationem omnis libertatis tam divinæ, quam creaturæ; ergo scientia, quæ est causa rerum, supponit Decretum divinæ voluntatis. Secundò: quia scientia practica, quæ est causa rerum, est scientia rerum existentium: sed ista supponit decretum divinæ voluntatis, quia ut in decursu pluribus patebit, existentia creata in esse sive præsentis, sive futuro dependet à determinatione divini decreti liberi, & ideo D. Th. de Verit. q. 2. a. 13. dicit: *Scientia DEI secundum quod ordinatur ad opus, quod facit voluntas, tantum est existentium in presenti, præterito, vel futuro*. ergo.

Minor principalis itidem probatur. Diversitas & divisio scientiæ in scientiam visionis & simplicis intelligentiæ accipitur ex objectis materialibus, quod ista sit circa quidditates præscindentes ab exercitio existendi: illa verò circa res ut habentes exercitium existentiam: sed quidditates possibles non supponunt decretum voluntatis, utpote necessariò connexæ cum omnipotentia divina & objectum scientiæ necessariæ. E contra objectum visionis supponit decretum: eò quod implicet actualis existentia aut futuritio rerum præsupposita decreto divino seu causæ primæ & primo libero, ut infra latius ostendetur: ergo sola scientia visionis, non autem scientia simplicis intelligentiæ præsupponit decretum voluntatis divinæ.

Quod porro scientia visionis in hoc distinguatur à scientia simplicis intelligentiæ, quod sit circa creaturas actuales, & non tantum possibles, vel nunquam habituras actualem existentiam, cum e contra simplicis intelligentiæ scientia quidditatis possibilis, vel ad actualem existen-

existentiam nunquam perventura limites non excedat, in terminis habet S. Doct. hic. a. 9. dicens: *quedam licet non sint actus, tamen vel fuerunt, vel erunt, & omnia ista DEUS dicitur scire scientia visionis. Quaedam vero sunt, quae sunt in potentia DEI, vel creaturae, quae tamen nec sunt nec erunt, neque fuerunt, & respectu horum non dicitur habere scientiam visionis, sed simplicis intelligentiae.*

6. Ex hoc ruit Adversariorum responsio, quae dicunt: scientiam quidem simplicis intelligentiae, prout se sola circa possibilia occupatur, non esse rerum causam, esse tamen rerum causam adjunctam efficaci voluntate DEI, cui ratum habetur, ut fiat, quod illa dicitur. Ponit enim haec responsio repugnantiam in adjecto, & hoc ipso tollit scientiam simplicis intelligentiae, quod illam cum efficaci voluntate conjungit: quia ex hac conjunctione objectum simplicis intelligentiae mutatur in objectum visionis, dum de possibili transit in existens, ut ex dicendis patebit, adeoque scientia Divina definit esse simplicis intelligentiae, & accipit denominationem visionis.

7. Neque dicas: ipsam quoque existentiam rerum obijci scientiae possibilem, cum utique & existentia intra quidditatum possibilem cumulum contineatur; praesertim si a rerum essentis non distinguatur? ergo scientia visionis non ideo distinguetur a scientia possibilem, quod ista rerum quidditates, illa existentiam attingat.

Nam Resp. Existentiam in numero quidditatum, quae scientiae simplicis intelligentiae obijciuntur, non comparere ut in actu exercito cum essentia conjunctam, sive sub ratione actu terminantis, sed solum ut in actu signato, & sub ratione possibiliter terminantis, quia non nisi ex libero divinae voluntatis decreto actualem conjunctionem cum essentia accipit, sive illa conjunctio sit per realem compositionem, ut Thomistae volunt, sive per compositionem rationis fundatam nihilominus in reali productione, ut & Adversarii concedunt.

8. Probatur assertio nostra secundo, Scientia DEI, quae est causa rerum, est scientia approbationis, ut habet S. D. hic a. 8. atqui ista non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae, sed ad scientiam visionis, ergo. Minor probatur: scientia determinata ad producendum effectum, & supponens voluntatem beneplaciti non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae; cum scientia simplicis intelligentiae ut sic sit indifferens & praesupposita actui voluntatis; sed scientia approbationis est determinata ad producendum effectum, & supponit voluntatem beneplaciti: ergo scientia approbationis non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae, sed visionis, unde D. Th. cit. a. 8. *Cum forma intelligibilis, inquit, ad opposita se habeat, non produceret determinatum effectum, nisi determinaretur ad unum per appetitum*

9. Probatur tertio. Implicat causari ab aliqua scientia, cujus illa non habet notitiam: ut enim habet vulgatum illud Medicorum: *quod ignorat medicina, non curat*; & constat inductio-

ne omnium habituum intellectualium practicum, & artium, nihil ab ipsis effici, cupis notitia careant: atqui circa creaturas existentes & futuras non versatur scientia simplicis intelligentiae, cum sit scientia possibilem, & ut dicit S. Doct. cit. a. 9. *eorum, quae nec sunt, nec fuerunt, nec erunt unquam*: at contra scientia visionis est eorum, quae vel sunt, vel fuerunt, vel erunt: ergo non scientia simplicis intelligentiae, sed visionis est causa rerum.

Probatur quarto. DEUS producit creaturas per actum imperii, sed actus imperii pertinet ad scientiam visionis: ergo productio creaturarum pertinet ad scientiam visionis. Major supponitur ex dicendis. Minor probatur: actus practicus & liber intellectus pertinet ad scientiam visionis, non simplicis intelligentiae, quia praesupponit voluntatis electionem; sed imperium est actus practicus intellectus proxime procedens & ordinatus ad executionem, seu potius ipsa executio.

§. III.

Creatura sunt futurae, quia DEUS videt.

Facit in confirmationem praesentis doctrinae celebris illa causalis, cujus in §. 1. mentionem fecimus, in qua praecipue notandum, quod SS. PP. voce visionis (ne pro libitu a scientia visionis verba detorqueat cuique liceat) utantur, nam praeter textum sup. allegatum S. Augustinus l. 13. Confess. c. 38. ita loquitur: *Nos itaque, quae tu facisti, videmus, quia sunt, tu autem QUIA VIDES, ea sunt.* Et nos foris videmus quia sunt, & intus, quia bona sunt; Tu autem UBI VIDIISTI facta, ibi vidisti facienda. S. quoque Gregor. 20. Moral. c. 23. *quae sunt, non ab aeternitate ejus IDEO VIDENTUR, QUIA SUNT; sed IDEO SUNT, QUIA VIDENTUR.* Hieronymus l. 32. c. 6. *Non existentia VIDENDO creat, existentia VIDENDO continet.*

Hanc ipsam causalem tradidit Magister sent. in 1. dist. 38. eamque ratione firmavit, cum dixit: *Neque res futurae causa sunt praesentiae DEI, licet enim non essent futurae, nisi praesententur a DEO; non tamen ideo praesententur a DEO, quia futurae sunt: si enim hoc esset, tunc ejus, quod aeternum est, aliquid existeret causa ab eo alienum, ab eo diceretur; & ex creaturis penderet scientia creatoris creatum esset increati causa, &c.*

Ceterum de mente Doctoris Angelici non est locus dubitandi: nam praeter expositionem Origenis mox allegandam, crebro inculcat, in hoc dist. ferre Divinam humanamque cognitionem, quod illa pendeat & mensuretur a rebus; Divina vero res ipsas mensuret, sibi quae adhaeret; nec proinde illas praesupponat, sed sit prior ipsis rebus. Ita loquitur hic a. 8. ad 3. & infra q. 16. a. 1. Clarissime vero in 1. 2. q. 93. a. 1. ad 3. dicens: *Ratio intellectus Divini aliter se habet ad res, quam ratio humani intellectus: intellectus enim humanus est mensuratus a rebus, ut scilicet conceptus hominis non sit verus propter se ipsum, sed dicitur verus, ex eo quod consonat rebus: intellectus vero Divinus est mensura rerum: quia iniquaque res in tantum habet*